

“КАНДЛИ ДИАБЕТДА ОШКОЗОН ОСТИ БЕЗИНИНГ МОРФОЛОГИК УЗГАРИШЛАРИ.”

*Аширматов Шерали Нурмахаматович.
ТДСИ, “Физиология ва патология” кафедраси ассистенти.*

Аннотация. Бугунги кунда аҳоли орасида айниқса 35-50 ёшлар оралигида муаммога айланган ва даволаш чоралари қурилишига қарамасдан инсон умрига зомин бўлаётган қандли диабет касаллиги авж олиб бормокда.

Қандли диабет касаллиги метаболик касалликлар сарасига қирғизилиб, ирсий ва орттирилган бўлиши мумкин. Қандли диабет касаллигида организмда углевод ва сув алмашинувининг бузилиши ҳисобига келиб чиқади. Айнан бу алмашинув бузилишига сабаб ошқозон ости беши функциясининг бузилиши ётади. Ошқозон ости бешининг лангерганс оролчаларидаги В хужайралар томонидан инсулин гормони ишлаб чиқарилади, бу гормон айнан глюкозани қайта ишлашда қатнашиб, қондаги сув ва углевод меёрини нормаллаштириб туради. Ошқозон ости бешидаги хужайрадаги инсулин ишлаб чиқарилиши бузилиши ҳисобига қондаги қанд миқдори бошқарилиб бўлмайдиган даражада ошиб кетади яъни гипергликемия ва натижада ортикча қанд миқдори сийдик орқали чиқарилади.

Қандли диабет касаллигида ошқозон ости бешидаги патоморфологик узгаришлар муҳим белги сифатида, қолган аъзолардаги яъни урганилади. Яъни ошқозон ости беши қам ҳолатларда қичрайдиган, ошқозон ости беши туқимаси урнига ёғ туқимаси ва фиброз туқима узиши билан касаллик давом этади. Қупинча оролчалар атрофия ва гиалинозга учрайди, баъзи оролчалар эса компенсатор механизм ҳисобига гипертрофияланади. Баъзан В-хужайраларнинг дегрануляцияси қузатилади.

Тадқиқот мақсади: Қандли диабетга учраган ва ўлган инсонларда ошқозон ости бешининг морфологик узгаришлари урганиш ва уларнинг солиштирма таҳлил қилиш.

Тадқиқот вазифалари:

- Қандли диабетга учраган ва ўлган инсонларда ошқозон ости бешининг морфологик узгаришлари таҳлилини олиб бориш.

- Қандли диабетга учраган ва ўлган инсонларда ошқозон ости бешининг морфологик узгаришлари ва уларнинг солиштирма таҳлилини олиб бориш..

-Қандли диабетга учраган ва ўлган инсонларда ошқозон ости бешининг морфологик узгаришлари ёшга оид солиштириш ва таҳлиллаш..

Материал ва усуллар.

Материал сифатида кандли диабет билан ташхисланган ва ўлган инсонларда олинган ошқозон ости безининг материал бўлаклари морфологик узгаришларини урганиш ва уларнинг солиштирма тахлили ўрганилди. Бунинг учун 35-50 ёш оралигидаги жами 26 та яъни 18 эркак ва 8 та аёл жинсидаги кишилардан олинган материал булакчалари урганилди. Гемотаксиллин-эозин буёғида буяш оркали тахлил олиб борилди. Тахлил Тошкент шаҳар СТЭ илмий марказидан олинган материалларга таяниб амалга оширилди.

Хулоса:

Хулоса қилиб айтганда, кандли диабетга учраган ва ўлган инсонларда ошқозон ости безининг морфологик узгаришларини урганиш учун ҳар хил жинсидаги кишилар аутопсияси утказилди ва ташхисланди. Текшириб хулосасига қура шу нарса курсатадики, бу ошқозон ости бези лангерганс оролчаларининг липоматози ва фиброматози тарқалиши ҳисобига без функциясининг батамом тухташи ва натижада барча аъзоларда етишмовчилик ҳисобига касаллик қучайиб, жараённинг тез ривожланишига сабаб бўлади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. М.С.Абдуллаходжаева. Одам патологияси асослари. Абу Али ибн Сино номидаги нашр. 2011й. 1-2 қисм.
2. Патологическая анатомия (курс лекции) п/р. Акад. РАМН В.В.Серова и др. Москва. Медицина 1998.
3. Пальцев М.А. , Коваленко В.Л.,Аничков Н.М. Руководство по биопсийно-секционному курсу – М.: Медицина,2002.
4. Даминов Т.О., Гадоев А.Г и др. «Современные методы обучения и контроля знаний подготовке врача общей практики». Ташкент, 2002 г.